D·N
17/8 1947

Socialdemokratisk polemik

Under den senaste tiden har socialdemokraterna ånyo klagat över sina motståndares polemiska metoder. Att objektivt bedöma graden av skärpa i inläggen från olika läger är för en deltagare i debatten utomordentligt svårt. Några fakta synes dock obestridliga. Den kommunistiska agitationen — liksom den nazistiska, i den ringa mån den förekommer — står otjänligt lägre än den av andra partier bedrivna, både genom framställningens medvetna falskhet och beskyllningarnas grovhet. Den socialdemokratiska propagandan skiljer sig från den icke-socialistiska på ett par punkter, som förtjänar att i korthet belysas.

Den ena gäller sättet att behandla samhällsgrupper som betraktas som den socialdemokratiska politikens givna motståndare. Då striden är het betecknas utan vidare alla åtgärder, som företagare som monopolister, profitörer och utsugare. Delvis är detta halvt glömda reliker från den marxistiska ideologin, delvis beror det på en allmänmänsklig benägenhet att i personer av annan mening se personer som drivs av egoistiska och alltså omoraliska intressen. Något liknande förekommer inte på antisocialistiskt håll. Själva tanken att en konservativ eller liberal tidning skulle använda smädliga ord för att känneteckna den svenska arbetarklassen är orimlig.

Än mera slående är att många socialdemokrater hämningslöst tillvitar sina motståndare obederliga motiv. De betecknas som "lejda" och "köpta", som "hantlangare" och "lakejer", och detta med en lugn självklarhet som om dessa oehrliga anklagelser vore den naturligaste sak i världen. Även här spelar den marxistiska åskådningen säkerligen in: vagt föreställer man sig att den politiska striden står mellan "kapitalister" och "proletärer", och de som utan att vara "kapitalister" bekämpar socialismen anses vara köpta av den ena parten i samhällskampen. Dvs., naturligtvis tror man inte egentligen detta; det är otänkbart att de politiker och tidningsmän det här gäller skulle betrakta själva meningsfinder som obederliga. Men man begagnar detta sätt att argumentera därför att det anses effektivt och därför att man är van vid metoden. I våras kunde till och med ett statsråd — förre handelsministern — i ett offentligt tal förklara att oppositionen mot regeringen var onationell och under sken av att bekämpa inflationen i själva verket arbetade på att stegra den. Från detta hållt var knappast uttalandet förvånande. Det förvånande var att inom hela socialdemokratin angetts att tydligt att protest kom framåt vårtorn tyckte man ställa sig solidarisk med en person som i alla motståndare såg medvetet oärliga människor.

Mot vissa tidningar har denna form av polemik kommit till systematisk, nära nog daglig användning. Då man vill kritisera Dagens Nyheter och Expressen talas om Bonnierpressen, beträffande Stockholms-Tidningen och Aftonbladet talas om Kreugerpressen. De i dessa tidningar anställda eller verksamma sägs vara köpta av hr Bonnier och Kreuger; de är, för att ta ett par exempel ur högen, "tjänstvilliga skrivbröderna", "Bonnier- och Kreugerprofessorer". Att man inte heller i detta fall på allvar vill stå för sina omdömen är givet; säkert gör ingen socialdemokrat uppriktigt gällande att — för att ta personer utanför denna tidning — dr Harrie, redaktör Erman eller professor Ohlin är skurkar som hyrelar av vem politisk uppfattning för betalning. Men att skriva på detta sätt synes för en rad socialdemokratiska publicister vara naturligt. Inom den icke socialistiska pressen finns icke heller på denna punkt någon motsvarighet.

De sist anförda exemplen är ur en annan synpunkt särskilt beaktansvärda. Uppenbart är att man — utan att detta direkt utsägs — vill framkalla förklenande intryck av alldeles speciell art. I det ena fallet frammanar man, mer eller mindre medvetet, den antisemitiam som, om också som förfallet nedtystad, finns latent inom vissa folklager; i det andra hänvisar man på skillnader av rent rättegång. Om de bakomliggande förhållandena direkt framhävdes, skulle metodens simpelhet bli alltför stötande, alltså helst som socialdemokratin vill bekämpa antisemitismen och är beredd att erkänna att även rättskunniga personer kunde hysa skilda meningar i Kreugerprocessen.

På de punkter som här berörts intar en del av socialdemokratin en särställning bland de demokratiska partierna. Den beteckner hela samhällsgrupper som ett slags av egoism bestämda parias, den anklagar motståndare för obederlighet och bestickelighet, den vidgar till och med till att förebrå sina motståndare bristande hänsyn till de mänskliga rättigheterna.

Ett par av huvudutskotten hos norska stortinget

har nu inkallats för att förbereda sina ärenden till den session som börjar i mitten av september. Det säger sig självt att den metoden är mera effektiv än att ha hela riksdagen samlad men arbetande för halv muskön medan utskotten matar fram material till plena. "I andra länder, främst Schweiz, har frikopplingen av utskotts- och kammarsessionerna drivits mycket längt. Också i Sverige var man en gång alldeles färdig med att införa den principiellt förkastas. De personer som använder dylika metoder är densamma som klagar över motsändarnas kritik.

Ett par av huvudutskotten hos norska stortinget

har nu inkallats för att förbereda sina ärenden till den session som börjar i mitten av september. Det säger sig självt att den metoden är mera effektiv än att ha hela riksdagen samlad men arbetande för halv muskön medan utskotten matar fram material till plena. "I andra länder, främst Schweiz, har frikopplingen av utskotts- och kammarsessionerna drivits mycket längt. Också i Sverige var man en gång alldeles färdig med att införa den principiellt förkastas. De personer som använder dylika metoder är densamma som klagar över motsändarnas kritik.

PRESSGRANNAR

Uppgörelsen om jordbruket välkomnas av Svenska Morgonbladet (fp), som emellertid fäster sig vid jordbrukarrepresentanternas förbehåll:

Endast om lönerna inom industrin håller sig vid hittills uppnådd nivå är de beredda att stå vid den nu godkända kompromissen (ty en kompromiss är det ju) beträffande jordbrukspriserna — I annat fall återstår de alternativen att framföra ytterligare krav på prisförhöjningar.

Detta vore en olycklig hållning, ifall utgångsläget vore sådant att jordbrukarna och jordbruksarbetarna stode ljusnärings- och inkomsthänseende med industrins och stadsmans folk. Men om de nu behandlade prisförhöjningarna intet annat innebär än en lätta justering av ett redan förut bestående svalg mellan de nämnda grupperna i fråga om lönestandard, ja, då tar sig saken annorlunda.

Morgon-Tidningen (s) har i sina kommentarer ingenting att säga om dessa villkor, som emellertid uppmärksammas desto mer av den syndikalistiska Arbetaren:

Uppgörelsens betydelse och mest uppseendeväckande moment ligger utanför själva prisbestämmelserna. Det är betingelserna för deras antagande som frapperar. Man förmår inte att dölja hänsynen över bestämmelsen att böndernа godtar dessa priser endast under förutsättning att industriarbetarnas löner inte undergår någonslags nämnvärd höjning vid årsskiftet. Skulle så ske kommer Hvamstorp åter och vill ha högre pris. Saken får väl också förstås så att regeringen samtidsenligt detta förhållande. I varje fall i den meningen att ett sådant krav från jordbrukarnas sida är kommet att betraktas som "Vilda Västern-metoder".

Enligt Expressen (fp) har talesmän för både Landsorganisationen och Tjänstemännens centralorganisation förklarat att de inte är beredda att ta någon hänsyn till jordbrukarnas reservation när hörsens avtalsförhandlingar börjar. I Vestmanlands Läns Tidning (fp) sammanfattas omdömet om uppgörelsen så här:

Båda parter har nu alltså försäkrat att de är nöjda — förutsatt att den andra parten också är det. Tyvärr har de två beskeden inte kommit samtidigt, utan de har saxats, eller för att återgå till den stående liknelsen: de bilda en spiral, inflationsspiralen. Det är arbetarnas för att säga sitt när om de gör med på att spiralen klipps av.

Av den för vanligt folk till synes så obegripliga kommunikén om prisöverenskommelsen framkollar det som en uppvisker vore att låta den nya prisstegringen så ljusnen hos konsumenterna beträffande klöttet, medan däremot höjningen på mjölk och smör skulle betalas av skattemedel. Den syns inte på mjölk och smör, men den känns, betalas lätt.

Flyktingarnas vetenskapliga insatser i Sverige har varit mycket betydande under de gångna åren, påpekar byråchefen i arbetsmarknadskommissionen, G. Hilding Nordström, i en artikel i det senaste häftet av Nordisk Tidskrift.

Inalles ha 381 flyktingar i tryck producerat något vetenskapligt eller lärdvärdigt verk eller författat uppsatser med vetenskaplig betoning. Totala antalet frambragta verk och uppsatser — självständiga eller i samarbete med andra — uppgår till 432 på kommunalt 8.680 tryckalster. De ha skrivits på åtta olika språk, huvudsakligen svenska, tyska, engelska och ryska. Det finns författare åre ester (83), närmast följda av 70-talisterna (24) och 60-talisterna (21).

Kvantitativt sett har huvudparten av arbetet utförts av forskare inom den fysikaliska fakulteten, vare sig man tar hänsyn till verkets antal (91), uppsats- och (244) eller tryckstöd (4.784). Framför allt har naturvetenskaplig matematik och fysik tillerna vore mycket större, därtill förkastade bland de bästa flyktingarna att uppskatta inom kort i stort antal av vert näringsliv. Några (8) ha dock kommit att syssla med forskningsarbete och ha därvid fortsatt sin verksamhet uppenbart på mer än 200 sidor. Av de rätt talrika präster och religionsforskare som flytt hit att endast två som upphovsmän till nio verk om 450 tryckalster. Slutligen förtjänar nämnas att flyktingskarorna även inrymt ett par kompositörer, som kommat hjälpa till utkomst inom arkivarbetenas vida rum.

En rad utlandaren från svenska vetenskapsmän, som sedan eleras, visar att de intellektuella flyktingarna riktat svensk vetenskaplig odling med betydande vikt den. Man får hoppas, slutar artikelförfattaren, att insikten härom skall mana fram vidgad förståelse för deras forskares behov av rimliga existensvillkor.

Finska nyval i höst är en möjlighet som nu diskuteras av en del finska tidningar, främst med anledning av de finska kommunisternas allmner aktiva metoder. Jakobstads Tidning skriver bland annat så här:

Vilja kommunisterna genom att fortsätta sin luttillvarande taktik framprova ett dylikt avgörande, så bör det beaktas att reas politiska medlemstabe som bli lidande därpå. Den icke den inrikespolitiska krisen bemästras och inflationen hejdas bli synvi nödvändiga, ju förr dess bättre. Detta synes nu så klart för alla ansvarsmedvetna medborgarvetter. Hur som helst för vesten med syval redan i december i samband med kommunalvalen. Det synes utsagt, likt den kommunistiska uppvigiandens skulle förhållandevis stärkande av sina ställning på oförmögen att klara läget. Lagen förutsätter synerligen skilda valdagar under skilda valdagar för politiska och kommunala val, men detta borde väl inte utesluta något hinder för att de båda valförsätt, ningarna hållas samtidigt, under förutsättning att frågan praktiskt kan ordnas. Saken tål att tänka på.

Västerbottens-Kuriren (fp) anser från en svensk bedömares utgångspunkter att den angreppsjuktna finska kommunistskaran, vinst sig framgångsrik och fortsätter!

I ledande borgerliga och socialdemokratiska kretsar i Finland har man vaknat alltså denna kommunistiska aktivitet i samband med de förändringar som av allt döma nu hålla på att fullbordas i finska kommunistpartiets ledning. Flera ledande av den "upprorsfinska" och taktiska bedömare Yrjö Leinos anhängare i Helsingfors. Det anses vara dessa inflytande som kommer till uttryck i partiets nya taktik, vilken går ut på att skapa oro till varje pris.

Det är, menar Västerbottens-Kuriren, inte svårt att skilja kommunistledarnas linje från denna taktik och utvecklingen i andra länder inom Sovjetsysslandets inflytelsezon.

OFFICIELLT

Veterinärstyrelsen. Som medlemmar av veterinärstyrelsens vetenskapliga råd för åren 1947—1949 ha förordnats professorerna medicinalrådet Bergman, agronom S. N.-G. Dahlberg, professor Mohlein, kontrollör O. E. Olsson, Olofsborg, Hedesunda, häradsdomaren Ivar Andersson, avd. chefen för ämbetsgren O. G. Hesselgren, professorerna Gustaf Wahlström, Stockholm, Ragnar Berg och Yngve Zotterman, Gerichard Forssell, Hilding Nordenfelt och Gösta Wallgren samt förståndaren för veterinärmedicinska anstalten professor Albert Hjärre.

— Veterinärrådet K. A. Alegren är till juni 1953 ställföreträdare för överdirektören och chefen för veterinärstyrelsen.

Biltrafikämnden förordar förste byråsekreterare N. Hj. Egedal till förste byråsekreterare och chef för C 27 för samma den. Till den efter Egedal lediga tjänsten som förste byråsekreterare i C 27 förordar samtidigt byråsekreterare G. V. Tryselius.

Lantbruksstyrelsen. Förste byråsekreterare G. E. Hjalmarsson, byråsekreterare, har förordnats att t. o. m. 30 juni 1948 tjänstgöra som byråsekreterare och styrelsens administrativa byrå.

Läkarna. Medicinalstyrelsen har utfärdat kungl. medd. med anledning av Kungl. Maj:ts beslut den 8 augusti 1947 angående ändring i kungörelsen den 8 februari 1946 om läkares rätt att utöva läkarekonst.

— Leg. läkaren Sven Almers har förordnats att tjänstgöra vik. provinsläkare vid lasarettet i Visby.

— Leg. läkaren Herbert Hettig har förordnats att från 1 oktober under tre år uppehålla tjänsten som underläkarjänsten vid lasarettet i Sveg.

— Leg. läkaren Harald Brodin är under tre år andre underläkare vid lasarettet för särskilt kirurgiska avdelning.

— Leg. läkaren E. Tuvesson skall från 1 september under tre år tjänstgöra som andre underläkare vid lasarettet för särskilt medicinska avdelning.

— Leg. läkaren Herbert Adler har utsetts till läkare vid Allmänna mödra- och barnavårdscentral.

— Leg. läkaren Ingvar Alm, som upp-

förts på första förslagsnummet till den nya lasarettsläkarkarriären vid Nyköpings lasarett vikarierar, har återkallat sin ansökan.

— Ytterligare en underläkare har anställas vid Södertälje lasaretts kirurgiska avdelning.

Statens järnvägar. Till en förste stationskrivartjänst vid godsexpeditionen i Varberg förordar distriktschefen i Göteborg stationskrivaren C. E. Dahl och R. V. T. Strandberg, Varberg, samt G. F. Holm, Angelholm.

— Till bokhållare har konstituerats konstruktrivare K. H. Malmer på järnvägsstyrelsens förvaltningsbyrå.

— Distriktschefen i Stockholm förordar till förste stationskrivare i första hand avdelad att placeras vid överingenjörsexpeditionen, Stockholm C, stationskrivare F. A. E. Leijer, Stockholm, vartjänst stationskrivarna A. T. Berggren, Norrköping, och F. O. A. Gustafsson, Stockholm, anser böra ifrågakommna i nämnd ordning; till förste stationskrivare i första hand avsedd att placeras vid trafikinspektörsexpeditionen, Orebro, stationskrivare C. T. Axberg, Orebro, vartjänste stationskrivarna P. O. A. Gustafsson, Stockholm, och A. W. M. Fant, Södertälje C, anses böra komma i fråga i nämnd ordning; förste stationskrivare i första hand avsedd att placeras vid trafikinspektörsexpeditionen, Västerås, stationskrivare S. O. Lefvert, Västerås, vartjänste stationskrivarna P. O. A. Gustafsson, Stockholm, och A. W. M. Fant, Södertälje, samt, anses böra ifrågakomna i nämnd ordning.

Lärroverken. Skolöverstyrelsen har utfärdat följande nya förordnanden:

Lektorer: vik. lektor vid extra ordinarie vid Norra latin, till extra ordinarie lektor, mag. Nina Billing;

Gotha real: vik. lektor adjunkt J. G. Jansson, och e. adjunkt fil. mag. Gunn Landén;

lärroverket i Enskede: e. adjunkter fil. mag:na Karna Abrahamson, F. Pihlstrand, Kerstin Haglund, Sarah Rörte-Larsson och F. Nordberg;

Statens normalskola: e. o. adjunkt Gunvor Landgren;

lärroverket i Boden: e. o. adjunkt fil. mag. K. E. Johansson;

i Borås: bitr. lärare stud. A. E. Bärnström;

Gävle: e. adjunkt fil. mag. Anna Sundqvist, och e. lärare i teckning Erie Hemricson;

Hvitfeldtska läroverket i Göteborg: e. o. adjunkt fil. mag. J. Hallberg;

läroverket i Malmö: i Göteborg: e. o. adjunkter fil.-magistrarna: K. G. Leffler och B. G. Petterson;

i Haparanda: e. lärare i hushållsgrenmål Lilly Svanberg;

i Kristianstad: e. adjunkt fil. mag. Sonja Nilsson;

Landskrona: e. adjunkt fil. mag. Märta Bergdahl;

Linköpings: e. adjunkt fil. mag:na K. E. Nystedt och L. G. Svedén, e. adjunkt fil. mag. Britta Lundqvist och bitr. lärare folkskollärare T. Johansson;

Lulea: timlärare fil. mag. Karin Berg;

Katedralskolan i Lund: e. o. adjunkter fil. mag:na Marg. Ekrmnan och S. M. Renz samt e. adjunkt fil. mag. J. Truslen;

flickläroverket i Malmö: vik. lektor adjunkt N. A. Ericsson och e. adjunkt fil. mag. Sonja Olsen;

gosseläroverket i Malmö: e. o. adjunkt fil. mag. C. A. Blomberg;

läroverket i Nyköping: e. o. adjunkt fil. lic. B. V. C. Aleemark;

Skelleftea: e. adjunkt fil. mag. Gerd Olsty;

Strängnäs: vik. lektor fil. mag. Sven-Olof Sidenvall;

Sundsvall: e. adjunkt fil. mag. Lennart Bernström och bitr. lärare teol. lic. Hj. E. Sundkvist;

Vänersborg: e. lärare i övningsämnen gymnastikdirektör Anna Svensson, slöjdlärarna Knut Ek och Amelie Tjus samt skolsköterskorna Gunvor Agren;

Västerås: e. adjunkter fil. mag:na Staffan Lindsten, Sally Lehner, Allan Wärn, Gustaf Edin och John Karlsson samt till vik. lektor adjunkt J. H. Göransson;

Växjö: e. lärare i teckning E. G. I. Palmér, e. adjunkt fil. mag. Greta Eklund och timlärare i teckning S. V. R. Bratiberg samt vik.

Karolinska läroverket i Örebro: e. adjunkt fil. mag. Hilla-Britta Lindeberg och e. lärare i teckning Sven Hultberg.

Realskolorna. Vid realskolorna har förordnats:

vid Skolen i Askersund till e. o. lärare magist. Ingrid Nyblom-Svedlund;

i Enköping: e. o. adjunkt fil. mag. Britt Björkqvist;

Hofors: timlärare fil. mag. A. Akesson i Hörby: e. adjunkt fil. mag. Ole Helander;

Kiruna: e. adjunkt fil. mag. Göte Eklöv; Leksand: vik. rektor ämnesföreståndare Greta Lagergren;

Lidköpings: e. ämneslärarinnan Greta Guldbrand och bitr. lärare fil. stud. Börje Ohlsson;

Mellerud: e. o. adjunkt fil. mag. K. A. Eriksson i gen;

Mjölby: e. lärare i gymnastik Lars-Erik Ahlin;

Mölndal: e. adjunkt fil. mag. Ove Almström;

Mönsterås: bitr. lärare i gymnastik förste Sigvard Nilsson och timlärare i musik G. Alving och i kvinnlig slöjd Maria Hörlén;

Malmberget: timlärare i teckning E. Asbeck;

Oskarshamn: e. adjunkt fil. mag. S. J. B. Lundahl;

Piteå: e. lärare i slöjd Sven Eriksson och bitr. lärare i musik K. R. Norberg;

Ronneby: e. adjunkt fil. mag. K. E. Gerwind;

Sunne: e. adjunkt fil. mag. Birgitta Rörentedt och timlärare civilekonom Arne Lennerz.

Sölvesborg: bitr. lärare i musik kantor N.-O. Dahlberg;

Trana: e. adjunkt fil. mag. Birgit Welander;

Trelleborg: timlärare sparbanksdirektör J. Ohlsson, sparbanksassist J. O. Palmqvist, Konditorist Ruth Palmqvist och fil. stud. I. K. Sjöholm;

Varberg: e. adjunkter fil. mag. Arne Jansson och tecl. kand. E. R. Skarin;

Amål: e. adjunkt fil. mag. Rune Kindvall;

Ange: e. lärare i gymnastik F. Nolin och i kvinnlig slöjd Britta Kristoffersson, båda vid skolan i

Alnsbäck i slöjd bitr. lärare i musik K.-E. Kvarnström samt e. lärare i gymnastik förste Karlsson och i manlig slöjd Erik Söder.

— Vid Katarina realskola i Stockholm har förordnats till e. adjunkt fil. mag. B. V. Wallenberg, e. timlärarinnan fil. mag. Ingrid Ostra realskolan i Göteborg till e. adjunkt fil. mag:na H. S. Hovstem och C. A. Malmsten.

Mellanskolorna. Skolöverstyrelsen har förordnat spetskarar A. W. Edvardsson till inspektor vid kommunala mellanskolan i Åsele i stället för lägnösatte Eric Wahlgren som begärt entledigande från uppdraget.

— Folkskolläraren Gösta Berrman, Göteborg, har utsetts till biträdande lärare vid kommunala mellanskolan i Hultsfred.

— Vid kommunala mellanskolan och samskolan i Finspång har förordnats till extra lärare fil. mag. Yngve Paulsson-Lasterby, och till timlärare i kristendom kyrkoadjunkt Sven Aurelius.

Seminarierna. Vid seminarierna har förordnats:

seminariet för kvinnliga elever i Göteborg till vik. lektor övningsskollärare Gunnar Lindblad;

seminariet i Lisköping: e. adjunkt fil. mag. Anders Stenholm och vik. övningsskollärarna folkskollärare T. Gardeman, Luleå: e. adjunkt fil. mag. Bengt Blomberg samt vid småskoleseminariet i Lycksele till vik. övningsskollärare folkskollärarinnan Siv Bratthén, e. lärare i hushållskunskap Anne-Marie Andersson och timlärare i trädgårdsmästeri S. Ljungdal.

Folkskolorna. Till överlärartjänsten i Västerhaninge skolistrikt förordar folkskolstyrelsen lärare vid sidande L. f. överläraren där Karl Gustafsson.

Yrkesskolorna. Yrkesskolöverstyrelsen har förordnat följande lärare att till på nästa år vara rektorer vid yrkesskolor i folkskollärare S. E. Persson vid skolorna i Solna, folkskollärare Linus Nygren i Hudiksvall, kamrer Bo Thalin i Arvika, folkskollärare Elof Turegård i Bromölla, köpman Georg Gerdtman i Fosstorp, folkskollärarna J. T. Hedström i Glimåkra, folkskollärare C. O. Gustafsson i Hallingeberg, ingenjör Hj. Wieslander i Karlsborg, slöjdlärare K. J. Lindberg i Kramfors, folkskollärare J. E. Eriksson i Mellerud, folkskollärare K. Ö. Nilsed i Perstorp, rektor Ragnar Nilsson i Sveg, ingenjör N. M. Engström i Vadstena och folkskollärare Gustaf Enekvist vid yrkesskolorna i Visby.

Lediga tjänster. En lektorstjänst vid läroverken i Umeå, adjunktstjänster vid läroverken för gosse i Södertälje och Karlskrona och vid samrealskolan i Ström och Hudiksvall, två befattningar som andre lärare vid Murénbergs sjukhus i Kristinehamn, en befattning som e. o. föreståndarinna vid Västra Marks sjukhus i Örebro samt två ämneslärarbefattningar vid drivhus länslantmannaskola i Kävesta. Skollärarna kungälvs till anställning ledigas.

Vidare ledigförklaras en ordinarie manlig folkskollärartjänst vid Lorka skola, Hammarsund, en ordinarie manlig folkskollärartjänst vid Skrunga högstadie folkskola, ett sjukvikariat för höstterminen 1947 vid Torsby skola samt en ordinarie småskollärarinnetjänst vid Hönö skola.

GENERATIONER

Av BO BERGMAN

DET LIDER till nöjesdags och bilkapplöpningen på Strandvägen är i full gång, då till inte ett obetydlig Karlson ska köra ihjäl sig. Antagligen vill han det ännu mindre själv, men det finns något som heter prestige. Man ska inte gå på ackord. Akkordens ärd er Satan, sa Ibsen. Det är möjligt; säkert är att rekordera ande mycket lätt kan bli det.

Jag har emellertid lyckats rädda mig ur den vilda jakten och hamnat på en orlig vid Djurgårdsbrunnsviken. Framför mig promenerar Sommarstockholm välklätt och belåtet. Vädret ligger på. Det kommer en racer russian över vattnet med noen högt i vädret och skummet som två vita vingar kring bogen. Det ser ut som den vilket dygnblick som helst skulle kunna förvandlas till ett hydroplan.

Överallt är det en demonstration av förtskaffningsmedlens tidevarv. Varför retar jag mig på det? Är det helt enkelt för att jag själv är gammal och stationär? Jag kommer att tänka på en stor dikt av Björnson: "Berglöt". Einar Tambaskjelve har kärlek, och han vill ha den. Då forslår han hem till kungsgården. Änkan talar till bönderna:

De store sluter vil jeg stænge;
folkene vil jeg sende bort;
kvæg og hester vil jeg sælge,
förte ud av lave eie.
Kjør langsomt!
Ti vi kommer tidnok hjem.

Hon har ingenting annat att se fram emot än komma dagar. Har inte åldringen alltid något drupt bakom sig? Och vad har han att vänta på? Middagen och döden, som Strindberg säger. Jag undrar vad Kierkegaard skulle ha sagt om han levat nu, han som tyckte att man hade alldeles för bråttom i hans egen idylliska tid? "Hvad udrette de vel disse travle Hastverkere? Gaar det dem ikke som det gick hiin Kone, der i Bedfpelse over at der var Ildløs i Huset, reddede Ildtangen? Hvad mere redde de vel ud af Livets store Ildebrand?"

Men den unga generationen på sin kapplöpningsbana tycker annorlunda. Den stimuleras av själva farten inte än av målet. Den måste köra fort. Köra om det som är. Här står generation mot generation, och man vi gamla tittar anett på de unga och barnstande bekantskap vara en av de många omskrivna.

I skolan kände man ganska bra till dem som satt i klassen över ens egen, men klasserna under brydde sig ingen om. De var genomgångna stadier och därmed utan intresse. Man kan tycka att det förhåller sig likadant med de livets stora klasser som hela generationer, men bilden är inte adekvat. Vi har inte genomgått generationen efter oss; det är snarare den som anser sig ha genomgått vår. Och ända stämmer inte det heller. Kurerna ändras, lärare och läroböcker byts om, betygsättningen följer stadigt nya normer. Generationerna måste bli olika. Den ena utgår visserligen ur den andra, men den har bråttom att göra sig av med bekantskapen. Vad den får med sig är inte alltid det nyttigaste och värdefullaste. När vi hämtar oss från de stora katastrofera stör vi oftast med — skränjen i handen.

Olika tidsläror tackar sällan varann. De betraktar sig närmast som fiender. Paradisläran om Eden är starte att upprätthålla som ett uttärstillstånd än som ett framtidstanke. Antikens skalder talar om det förlorade sliktet som endast kan föda ett ännu sämre ov.

Aldrig har man vara i fred. Nu kommer två ungdomar och slår sig ner på min abonnerade soffa, sedan de avsept en lång blick på mig och mig. De skrattar och pratar, mumsar chokladt, tänder sina cigarretter. Han ser ut som en amerikanoryngling eller något dylikt, hon kan vara vad som helst där begreppet söt flicka ingår som huvudbeståndsdel. Jag är omöjligt att av deras yttre habitus fastslå yrket: i vår demokratiska tid ser ju alla likadana ut, åtminstone i deras ålder. Jag kan inte undgå att höra ett och annat ord. De förhandlar om hur kvällen lämpligast ska avslutas. Han vill gå på Djurgårdsbrunn, och hon vill gå på bio. Men för tillfället vill de helst ha soffan för sig själva, annar jag. När jag ändå inte har vett att ge mig av tar de sitt parti och bryter upp.

Jag sitter och ser efter dem. De är glada, friscka, gymnastiserade. Fredens alster av ett fredligt land, inte av en orolig tid. Vad är det de saknar? undrar jag, eftersom man vid mina år alltid ska undra över vad som inte konvenerar en hos folk. Men jag hitter ingenting i det hast. Svallvågorna från racern har lagt sig. Kvällen är fuktvarm och intensande. Diplomaten mitt emot sover de rättfärdiges sömn.

Här, mellan för Skansen, fanns en gång en liten klunga hus som hette Framnäs, och här bodde Emilie Högquist. Hennes vilja jag alldeles vid vattenkanten. Hon avärmade ofta i en roddbåt på viken. Omkring sig hade hon ett hov av Stockholms litterära och konstnärliga kotyférer, av diplomati och krigsmakt och allt möjligt fint utom den kvinnliga ärbarheten. Beundrarna hjälpte åt att skapa legenden om Nordens Aspasia. Hennes konst var tunn som mjölk, men hon hade ett gott hjärta. Och så hade hon ännu någonsin att vara glad över. Det har jag svaret, tänker jag plötsligt, berömde vän låg utsträckt i sin länsstol och "gnisslade" på fiolen i sjätte verket utförde Bachs chaconne.

Liksom visar Watson genom bristande exakthet i uppgifterna att han inte riktigt förstått hur betydelsefull Sherlock Holmes' musikalitet i själva verket är för en karaktäristik av hans psyke. Från "En studie i rött" minns vi exempelvis att de båda vännerna efter besöket i Lauriston Gardens nr 3, där den ovanpaskve mormonskapitalisten mr Enoch J. Drebber nyss blivit mördad, avreser till det stora konsertpalatset och besöka en eftermiddagskonsert med upprädande av den nyktbara violinisten Norman-Neruda (1838—1911), under åren 1861—64 gift med den svenske tonsättaren och hovkapellmästaren Ludvig Norman), "Hennes intonation är utmärkt och sträkföringen briljant", säger Holmes. "Vad är det det heter, där lilla stycket av Chopin som hon brukar spela så praktfullt: Tra-la-la-lira-lira-lay?"

Nu har ju Chopin veterligen inte skrivit något violinstycke, vare sig för solo eller med ackompanjemang, och författaren har därför mäst göra sig mödan att gå igenom de verk som möjligen kan tänkas vara tillfälliga arrangemang. Han har då funnit att stavelserna skulle kunna passa in på ett nummer ur 15 i f-moll, som börjar sålunda:

För att det hela skall gå ihop måste man dock förutsätta att Watson i sin redogörelse har utelämnat ett "ja", något som man i så fall måste betecka som i hög grad slarvigt.

Men betydligt intressantare vore det naturligtvis att få veta något om Sherlock Holmes' kompositioner. Ar 1890 påpekar Watson att hans vän inte bara var en god exekutör på sitt specialinstrument violinen, utan också en tonsättare av icke ringa mått (no ordinary merit). Detta omdöme om Holmes' begåvning på musikens område följs dock ej av någon uppgift om huruvida hans kompositioner blivit tryckta och utgivna. Det synes inte mak. Författaren har gått igenom skrifter av eller om vederbörande och noterat vad han sagt eller skrivit om kompositörer och deras verk. Det kan naturligtvis vara intressant, men något av vetenskaplig värde får man sällan ut av annotationerna. Mr Warwick är tydligen på det klara med den saken och uppehåller sig endast plikttskyldigast vid Holmes' yttranden angående sina musikaliska sympatier och antipatier, framför allt de förra. En svårighet vid underskrivningen beror givetvis det förhållandet att de Watson, berättaren av Holmes' upplevelser, själv är tydligen fullständigt saknar omdömesförmåga när det gäller musik: han tycker bara om de enklaste melodier med sentimental anstrykning och förvärar genom sin missriktade entusiasm och bristlighet osakkunniga kritik bedömandet av Holmes' verkliga kvalifikationer. Författaren gör till exempel med hjälp av indicieberäkning gällande att Holmes vid de tillfällen då Watson omtalar att hans

Sherlock Holmes och musiken

SHERLOCKIANERNA är det populära namnet på ett exklusivt, över hela den engelsktalande världen utbrett sällskap till vars uppgifter det hör att utreda alla omständigheter som har något att göra med den berömde privatdetektiven och tänkaren mr Sherlock Holmes' personlighet och verksamhet. Bland dess medlemmar märks till exempel Dorothy Sayers, som i sin sista essäsamling har tagit med fyra spritkusliga uppsatser i hithörande ämnen. Det kan också nämnas att president Roosevelt tillhörde den också så intellektuella.

Med största allvar behandlar de Sherlock Holmes som han hade varit en levande person och påvisar med vetenskaplig iver exaktigheter i kronologi och komposition eller lyfter på Conan Doyles distraktioner upp hela händelseförlopp eller psykologiska förklaringar av ibland rätt fantastisk effekt. Medlemmarna har behandlat sådana ämnen som Holmes' akademiska studier, genlighetten med hans bror Mycrofts yrke, hans umbärlande mrs Martha Hudsons sällsamma uppelevelser, mr Watsons förhamn, hans medicinska karriär och kapacitet samt de till synes motsägande uppgifterna om Watsons genren av arkeologen H. W. Bell.

Sherlockianerna har hittills saknat en vetenskapligt tillfredsställande avhandling om Holmes' förhållande till musiken, men nu har boken i alla fall kommit ut. Den utsökta volymen här kort och gott titeln *Sherlock Holmes and Music* (Faber and Faber, 7/6), är författad av en framstående engelsk musikpedagog och förutvarande examinator vid the Royal Schools of Music vid namn *Guy Warrack* och innehåller ett så utomordentligt stort antal lärda fotnoter och citat att det knappast finns tvivla på hans kompetens som musiker och kännare av litteraturen om Sherlock Holmes.

Nu lider ju undersökningar av denna art i allmänhet av en väsentlig brist: de ha nämligen ofta som demonstrerad i Victor Hellströms anarkistiska skrift "Strindberg och Holmes" för handlar nästan bara om studieobjektets musikaliska smak. Författaren har gått igenom skrifter av eller om vederbörande och noterat vad han sagt eller skrivit om kompositörer och deras verk. Det kan naturligtvis vara intressant, men något av vetenskaplig värde får man sällan ut av annotationerna. Mr Warrack är tydligen på det klara med den saken och uppehåller sig endast plikttskyldigast vid Holmes' yttranden angående sina musikaliska sympatier och antipatier, framför allt de förra. En svårighet vid underskrivningen beror givetvis det förhållandet att de Watson, berättaren av Holmes' upplevelser, själv är tydligen fullständigt saknar omdömesförmåga när det gäller musik: han tycker bara om de enklaste melodier med sentimental anstrykning och förvärar genom sin missriktade entusiasm och bristlighet osakkunniga kritik bedömandet av Holmes' verkliga kvalifikationer. Författaren gör till exempel med hjälp av indicieberäkning gällande att Holmes vid de tillfällen då Watson omtalar att hans

Just en stol som den här, en gustaviansk modell, ger stil och personlig prägel åt Ert hem. Ni finner den i Auktionshallen jämte många andra vackra saker både i antik och modern stil. Ett besök kan ge Er många goda uppslag.

AUKTIONSHALLEN
KUNGL. HOVLEVERANTÖR
Nybrogatan 11

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.